

5. Гурьєва І. В., Гусак Н. О. Корупція в Україні як одна з найактуальніших соціальних проблем сучасності: аналітичний огляд. *Південноукр. правн. часоп.* 2007. № 2. С. 30-32.

ПОНЯТТЯ СПІВУЧАСТІ У ЗЛОЧИНІ

Пицюк Анна Василівна,

курсант 2-го курсу

Прикарпатського факультету

(м. Івано-Франківськ)

Національної академії внутрішніх справ

Становлення України як демократичної і правової держави ставить перед органами державної влади ряд невідкладних і важливих завдань. Одним із таких завдань є удосконалення протидії злочинності. Особливу увагу слід звернути на забезпечення ефективної протидії злочинам, яким властивий підвищений ступінь суспільної небезпечності. До таких відносять злочини, що вчинюються у співучасті. Питання про поняття співучасті, не зважаючи на велику кількість літератури, до цього часу відноситься до числа спірних. Визначення співучасті, яке повно відображає характерні ознаки спільної злочинної діяльності, дозволяє правильно орієнтувати діяльність правоохоронних органів в їх боротьбі із злочинами, що здійснюються в співучасті, сприяє чіткому відмежуванню таких злочинів від індивідуальної злочинної діяльності і, тим самим, зменшенню законності в боротьбі із злочинністю.

Дослідження питань інституту співучасті, у тому числі й питань правової природи співучасті, присвятило свої праці чимало українських та зарубіжних науковців. Серед них можна виокремити: П.П. Андрушко, О.А. Арутюнов, М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, П.С. Берзін, В.М. Биков, В.І. Борисов, П.А. Воробей.

Мочкош Я. В. злочин, вчинений у співучасті, розглядає як такий, що несе підвищену суспільну небезпеку, і це, на його погляд, є однією з причин, через які інститут співучасті вважається у вітчизняному кримінальному праві одним із найскладніших [5, с. 113]. Вчена Жаровська Г. П. також вказує, що «незважаючи на майже двохсотлітню історію вивчення даного інституту в теорії кримінального права і нині спостерігається «розмаїття» думок щодо найактуальніших питань співучасті» [1, с. 12].

Як зазначає КК України «співучасть у злочині за кримінальним правом визначається як умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину (осіб) у вчиненні умисного злочину» [5].

Об'єднання зусиль декількох осіб для спільного вчинення будь-якого діяння, як правило, сприяє успіху у досягненні його мети. Закон про кримінальну відповідальність і наука кримінального права визнають, що й вчинення злочину об'єднаними зусиллями групи осіб свідчить про підвищену суспільну небезпечність як злочину, так і його учасників [4, с. 206].

Групова злочинна діяльність являє собою підвищену суспільну небезпеку не тільки тому, що вчинення злочину у групі значно полегшено, але й тому, що явище групової злочинності викликає обґрунтовану тривогу громадян, спотворює соціальне обличчя суспільства, деформує у більшості випадків уявлення людей про соціальну справедливість і законність. Однак не кожний груповий злочин є проявом співучасті і тому потрібно з'ясувати питання необхідності визначення поняття співучасті у злочині і групового злочину [5, с. 120].

Поняття причинного зв'язку щодо співучасті у злочині означає, що кожен із співучасників своїми діями вносить вклад у вчинення злочину, адже такий злочин є результатом загальних зусиль винних, які об'єдналися між собою для досягнення конкретного наслідку. Фріс П.Л. вважає: «Причинний зв'язок при співучасті проявляється в тому, що заподіяна шкода є об'єктивним наслідком діяльності всіх співучасників. Злочинний наслідок при співучасті – сукупний підсумок діяльності не тільки виконавця, а й організатора, і підбурювача, і пособника. Незважаючи на те, що діяння, яке характеризує об'єктивну сторону складу злочину, утворюється виключно поведінкою виконавця злочину, дії інших співучасників, створюючи умови для злочинної діяльності, причинно зумовлюють виконання ним об'єктивної сторони злочину» [6, с. 171].

Можна дійти таких висновків, що співучасть передбачає спільну умисну участь двох і більше суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину, а у разі причетності основне (первинне) посягання вчиняється одним суб'єктом злочину, а причетне до нього діяння – іншим суб'єктом. Ці два суб'єкти не можуть збігатися в одній особі. Суспільно-небезпечна діяльність співучасників перебуває у причинному зв'язку із спільним для усіх них злочинним результатом. Такий зв'язок відсутній у причетності за винятком злочинного потурання. Також причетність перебуває у причинному зв'язку з суспільно небезпечними наслідками основного посягання, якщо вона вчинена після початку первинного діяння, однак до його завершення. Насамперед це стосується продовжуваних злочинів і злочинів з так званим матеріальним складом, коли настання суспільно небезпечних наслідків після вчинення діяння відстрочене у часі.

Список використаних джерел:

1. Жаровська Г.П. Співучасть у злочині за кримінальним правом України : Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Жаровська Галина Петрівна. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2004. – С. 12.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 25-26. – ст. 131.
3. Мочкош Я.В. Форми співучасті у кримінальному праві України: проблемні питання / Я.В. Мочкош // Право України. – № 3. – 2006. – С. 113.
4. Митрофанов І.І., Притула А.М. Співучасть у злочині : Навчальний посібник / І.І. Митрофанов, А.М. Притула. – О. : Фенікс, 2012. – 205 с.
5. Панов М.І. Кримінальне право України: Загальна частина : Підручник / За ред. В.В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4 вид., переробл. і допов. – Харків, 2010. – 416 с.
6. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / П. Л. Фріс. – К. : ЦУЛ, 2004. – С. 171.

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ» В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Сокирко Вадим Васильович,

курсант 1-го курсу

Прикарпатського факультету

(м. Івано-Франківськ)

Національної академії внутрішніх справ

Кримінальне право України постійно оновлюється, змінюється, вдосконалюється. Одним із способів демократизації та вдосконалення Кримінального кодексу України (далі – КК) є впровадження відновленого правосуддя. Згідно з Указом Президента України “Про Концепцію вдосконалення суддівства для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів” необхідно запровадити позитивний досвід демократичних держав щодо реституційного правосуддя. На сьогодні досвід провідних європейських держав у сфері звільнення від кримінальної відповідальності українськими науковцями-правознавцями досліджуються частково.

Звільнення від кримінальної відповідальності тісно взаємопов’язано з поняттям «кримінальна відповідальність» – покладення на особу певних обов’язків за порушення чи неналежне виконання приписів, передбачених Кримінальним